

Vespa velutina var. *nigrithorax*

Synonyma:

České jméno: sršeň asijská, voska čínská

Anglické jméno: Asian Hornet

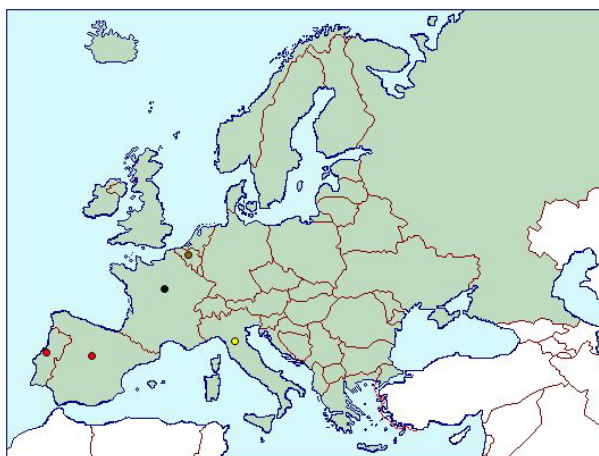
Čeleď: *Vespidae*

Obr. 1 Sršeň asijská. Foto: Siga

Původ: Jedná se o asijský druh, jehož výskyt zahrnuje oblast severovýchodní Indie, jižní a střední Číny, Indonésie a země jihovýchodu tohoto kontinentu.

Sekundární rozšíření: V roce 2004 se dostala do jihozápadní Francie patrně v lodním kontejneru s čínskými bonsajemi. Od té doby se odtud spontánně šíří zejména severovýchodním směrem, a to rychlostí až 100 km za rok. Zdálo se, že horský masiv Pyrenejí pro ni bude nepřekonatelnou bariérou, nicméně již v roce 2010 se objevila ve Španělsku a o něco později v Portugalsku. Výskyt byl též nahlášen v roce 2011 z Belgie (o rok později zde ale nezaznamenána nebyla). Itálie oznámila výskyt druhu v roce 2013, Německo o rok později.

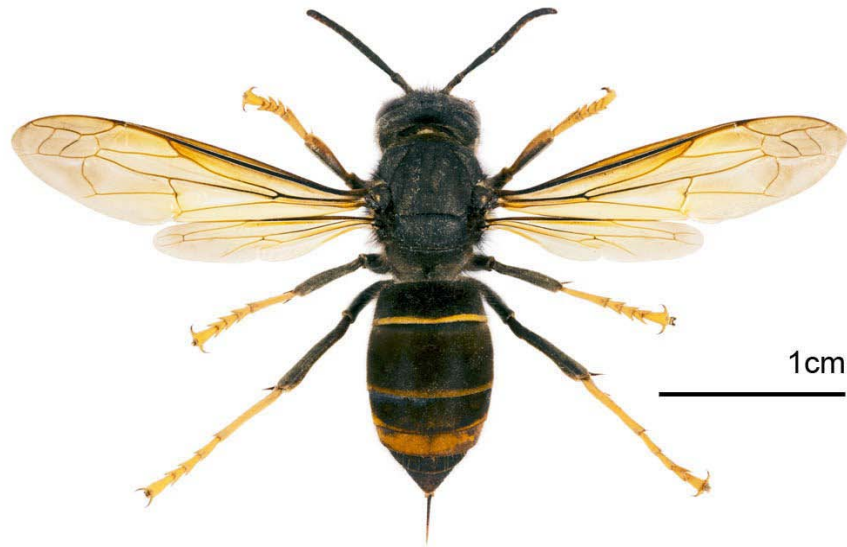
● Plošné rozšíření ● Lokální rozšíření ● Přítomen (bez bližších inf.) ● Ojedinelý výskyt

Obr. 2 Sršeň asijská v Evropě (www.cabi.org)

Rozšíření v ČR: Zatím žádné.

Cesty zavlečení: Do Evropy náhodně v kontejneru s okrasnými rostlinami. Odtud spontánní velmi rychlé šíření.

Popis: Sršeň asijská je tmavě zbarvená, pokrytá jemnými žlutavými chloupky. Přední část hlavy je žlutooranžová, shora je tmavohnědá. Zbytek těla je tmavohnědý, s výjimkou čtvrtého zadečkového článku oranžové barvy. Má nápadně žluté nohy – odtud i anglický název Yellow-legged Hornet. Královna měří cca 3 cm, samci 1,8 – 2,3 cm, dělnice zhruba 2 cm, takže je o něco menší než naše sršeň obecná.

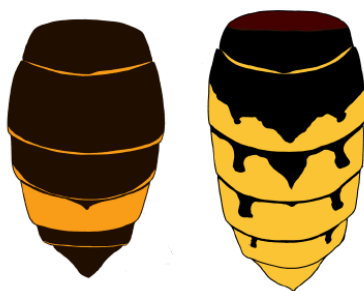

Obr. 3 *Vespa velutina*. Foto: Didier Descouens

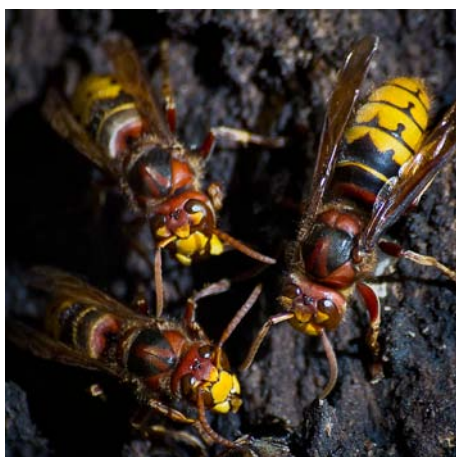
Přezimují pouze oplodněné královny, na jaře (březen, duben) zakládají nové hnízdo v korunách stromů, keřových porostech či budovách. Nejprve menší, zhruba velikosti fotbalového míče, po vytvoření dostatečně velké kolonie se pak vrhnou na stavbu většího hnízda o průměru 60 – 80 cm (výjimečně přes metr). To se na první pohled liší svou rozbrázděnou strukturou od hnízda sršně obecné. Mívá postranní relativně malý vchod, sršeň obecná má velký vletový otvor na spodní straně hnízda. Také se liší počtem zde žijících jedinců – u sršně asijské to jde do tisíců. Živí se hmyzem.

Rizika: Velmi negativně výskyt sršně pocítují francouzští včelaři, jejichž úly mizí při útocích těchto živočichů. Evropské včely (narozdíl od asijských, které jsou na dlouhodobé soužití se sršni uvyklé) postrádají jakékoliv obranné strategie vůči tomuto druhu. Sršeň může útočit i na lidi, zde hraje nepříjemnou roli fakt, že na rozdíl od s. obecné nepřestává případného vetřelce pronásledovat pár desítek metrů od hnízda, ale vytrvale do té doby, než mu dají žihadlo.

Možnosti záměny: Nejpodobnější druhem je sršeň obecná (*Vespa crabro*), která je o něco větší, má jiné zbarvení těla (viz obr. 4) a tmavě oranžové nohy. Podobná je i vosa prostřední (*Dolichovespula media*), která je však výrazně menší (dělnice cca 1,1 – 1,4 cm), velikostí se nejvíce přibližuje královna (až 1,8 cm). Černá hrud' je u vosy v části napojené na hlavu po stranách červeně zbarvená a žlutě lemována.

Obr. 4 Porovnání zadečku sršně asijské (vlevo) a sršně obecné

Obr. 5 Sršeň obecná. Foto: Ken Thomas

Obr. 6 Vosa prostřední. Foto: Rasbak

Likvidace: Zatím neexistuje efektivní likvidace tohoto druhu v Evropě. Ve Francii byly (a jsou) odstraňována hnízda, zatím bez valného úspěchu snížení populace. Takže se na francouzském venkově místními drobnými zemědělci začínají využívat tradiční postupy lákání královen zjara na plastové lahve obsahující černé pivo s cukrem.

Přirozeného nepřítel v evropských podmínkách sršně nemají. V počátku zimního období jejich hnízda mohou vydrancovat někteří ptáci (žluna, sojka, sýkora), během sezóny loví některé jedince včelojed lesní či vlha pestrá, což vzhledem k početnosti populací představuje zanedbatelný vliv. Občas je zaznamenán případ parazitujících jedinců z čeledi očnatkovití (*Conopidae*) či hlístic rodu *Pheromermis*, opět jde ale o zanedbatelný vliv na početnost sršní.

Zdroje:

Měšťan B. 2010. Co jsou Žluté nohy zač? Včelařství, časopis ČSV. 63(1): 24–27.

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/109164>

Asian Hornet - Fact sheet, NNSS, www.nonnativespecies.org (i Obr. 4)

Villemant C., Rome Q. & Haxaire J. 2010. Le Frelon asiatique (*Vespa velutina*). In Muséum national d'Histoire naturelle [Ed]. 2010. Inventaire national du Patrimoine naturel, site Web. <http://inpn.mnhn.fr>

Villemant et al. 2015. Can parasites halt the invader? Mermithid nematodes parasitizing the yellow-legged Asian hornet in France. PeerJ 3:e947; DOI 10.7717/peerj.947

Obr. 1: Siga: *Vespa velutina* from France near Limoges under the bark of dead tree for shelter in winter. [24.8.2016] Dostupné na:

https://commons.wikimedia.org/wiki/Vespa_velutina#/media/File:Vespa_velutina_side.jpg

Obr. 3: Didier Descouens: *Vespa velutina nigrithorax* - Dorsal side. [24.8.2016] Dostupné na:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vespa_velutina_nigrithorax_MHNT_dos.jpg

Obr. 5: Ken Thomas: Three European hornets (*Vespa crabro*) on an oak tree. [24.8.2016] Dostupné na:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:European_Hornet-27527-1.jpg

Obr. 6: Rasbak: *Dolichovespula* media, queen, length 19 mm. [24.8.2016] Dostupné na:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dolichovespula_media_middelste_wesp_bovenaanzicht.jpg